[2020] 4 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ

ਸੋਨੂੰ @ਸੁਨੀਲ

ਬਨਾਮ

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਰਾਜ

((ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ 57 of 2013)

29,ਮਈ 2020

[ਸੰਜੈ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ ਅਤੇ ਕੇ. ਐਮ. ਜੋਸੇਫ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860: ਉਪ-ਧਾਰਾ 394,460,302 ਧਾਰਾ 34 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। – ਲੁੱਟ-ਖੋਹ ਅਤੇ ਕਤਲ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਮੇਤ ਪੰਜ ਦੋਸ਼ੀ-ਹਾਲਾਤ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਸ - ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੀੜਤ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ - 9.9.2008 ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪੁੱਤਰ (ਪੀਡਬਲਯੂ-9) ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਉਸ ਦਿਨ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਸੀ - ਪੀਡਬਲਯੂ-9 ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਘਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਾਇਆ - ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਅਲਮਾਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਚੀਜ਼ਾਂ ਗਾਇਬ ਸਨ - ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਚਾਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ' ਤੇ ਲੁੱਟ ਅਤੇ ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 397 ਅਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਐਸਐਸ. 11 ਅਤੇ 13 ਅਧੀਨ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ-ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਚਾਕੂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੀਮਤੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਦੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ' ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਲੁੱਟ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਰਚਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ-ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆਃ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ-ਆਮ ਇਰਾਦਾ ਉਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ-ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਡਕੈਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ ਗਈ ਸੀ-ਹਾਲਾਂਕਿ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਨਾਲ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੀ, ਪਰ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਮੌਤ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਸੀ - ਚਾਕੂ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕਿਆ ਅਤੇ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਚਾਕੂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਵੀ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸਿਰਫ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਬਰਾਮਦਗੀ ਖੁਦ ਸ਼ੱਕ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਗੁੰਮ ਹੋਏ ਮੋਬਾਈਲ ਅਤੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਸੀ - ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸੀ - ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਦੇ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਰਿਕਵਰੀ' ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 269 ਦੀ ਲੜੀ

ਹਾਲਾਤ ਪੂਰੇ ਸਨ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਹੋਰ ਤਿੰਨ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੋਈ ਟੈਸਟ ਪਛਾਣ ਪਰੇਡ ਆਯੋਜਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ-ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾਕਾਇਤੀ ਅਵਾਮ ਵਿਆਪਰਣ ਅਧਿਨੀਅਮ, 1981-ਉਪ ਧਾਰਾ 11 ਅਤੇ 13-ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872-ਧਾਰਾ 114

ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

ਆਯੋਜਿਤ 1.1 ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵਸਤੂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਉਸ ਉੱਤੇ ਚੋਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, (ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਤਲ) ਟੈਸਟ ਇਹ ਹਨ: ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਰੀ ਅਤੇ ਕਤਲ ਇੱਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਹਾਲਾਤ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਚੋਰੀ ਅਤੇ ਕਤਲ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਚੋਰੀ ਹੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਤਲ ਸੀ; ਚੋਰੀ ਹੋਈ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ; ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਤਰੀਕਾ; ਇਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਬਾਰੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ; ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਇਸ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਦਾ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ; ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਲੰਬਾਈ; ਸਮਰੱਥਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਟੈਸਟਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੋਬਾਈਲ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਆਇਆ। ਉਸ ਕੋਲ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਅਧੀਨ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਮਿਆਦ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਰਿਕਵਰੀ 02.11.2008 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ 08.09.2008 ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦਾ ਅੰਤਰਾਲ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ 01.11.2008 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ, ਰਿਕਵਰੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ; ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਲੇਖ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਸੀ ਜੋ ਸਿਰਫ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦੁਆਰਾ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿਮ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਫੋਨ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਜੋੜ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਵੀ ਆਮ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਮੋਬਾਈਲ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਸਿਮ ਨਾਲ ਲੈਸ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਦਿੱਖ ਵਾਲੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 28,29][[290-ਡੀ-ਐਚ; 291-ਏ-ਈ]

ਬੈਜੂ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਏਆਈਆਰ 1978 ਐਸ.ਸੀ 522: [1978] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 594; ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਏਆਈਆਰ 2001 ਐਸ.ਸੀ 2342: [2001] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 656-'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

1.2 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਉੱਤੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਡਕੈਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜਿਸ਼ ਰਚੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 34 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੱਖ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਆਤਮਾ, ਅਤੇ ਉਹ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਇਰਾਦਾ ਜਾਂ ਸਾਂਝਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਇਰਾਦਾ ਉਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਨਾਲ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ, ਪਰ ਖੋਜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਚਾਕੂ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕਿਆ ਅਤੇ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਚਾਕੂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਰਨ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਬਰਾਮਦਗੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪੀੜ੍ਹਤ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਪੀਡਬਲਯੂ5 ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੈ। ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 5 ਦੇ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਰਿਕਵਰੀ' ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਲੜੀ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਹੋਰ ਤਿੰਨ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਕੋਈ ਟੈਸਟ ਪਛਾਣ ਪਰੇਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 30,34,35][291 ਐੱਫ.ਐੱਚ; 292-ਏ-ਬੀ; 294- ਡੀ ਐੱਫ]

ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1975 ਐਸ. ਸੀ. 179; ਅਰੁਣ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੁਆਰ (2008) 15 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 501: [2008] 17 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 279; ਧਰਮ ਪਾਲ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (1978) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 440: ਬ੍ਰਿਜਲਾਲ ਪੀ. ਡੀ. ਸਿਨਹਾ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (1998) 5 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 699: [1998]3

ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 529; ਗਿਰਿਜਾ ਸ਼ੰਕਰ ਬਨਾਮ ਯੂ. ਪੀ. ਰਾਜ (2004) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 793: [2004] 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 73-'ਤੇ ਨਿਰਭਰ.

ਆਸ਼ੀਸ਼ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਮਕਰੰਦ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2019) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 770: [2019] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 345; ਸੁੰਦਰ ਲਾਲ ਉਰਫ ਸੁੰਦਰਾ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1954 ਐਸ. ਸੀ. 28; ਸੰਵੰਤ ਖਾਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1956 ਐਸ. ਸੀ. 54-ਦਾ ਹਵਾਲਾ

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2019] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 345 ਪੈਰਾ 20 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1954 ਐਸ. ਸੀ. 28 ਪੈਰਾ 23 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1956 ਐਸ. ਸੀ. 54 ਪੈਰਾ 24 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1978] 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 594 ਪੈਰਾ 25 ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

[2001] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 656 ਪੈਰਾ 26 ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1975 ਐਸ. ਸੀ. 179 ਪੈਰਾ 30 ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸੀ।

[2008] 17 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ 279 ਪੈਰਾ 30 ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

(1978) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 440 ਪੈਰਾ 31 ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

[1998] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 529 ਪੈਰਾ 32 ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

[2004] 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 73 ਪੈਰਾ 33 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2013 ਦੇ 57.

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 21.02.2012 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਗਵਾਲੀਅਰ ਵਿਖੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2011 ਦੇ 455.

ਅਨੁਕੂਲਚੰਦਰ ਪਧਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡ ਮੁਹੰਮਦ ਫਰਮਾਨ, ਸਲਮਾਨ ਖਾਨ, ਐਡ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਆਰ ਕੇ ਰਾਠੌਰ, ਹਰਸ਼ ਪਰਾਸ਼ਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਵਰੂਪਮਾ ਚਤੁਰਵੇਦੀ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਸੋਨੂੰ @ਸੁਨੀਲ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਰਾਜ

ਕੇ ਐੱਮ ਜੋਸਫ, ਜੇ

1. ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ 4 ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, 1860 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ' ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. 'ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 394,460 ਅਤੇ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾਕਾਇਤੀ ਅਵਾਮ ਵਿਆਪਰਣ ਅਧਿਨੀਅਮ, 1981 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਧਿਨੀਅਮ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਅਤੇ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 5000/- ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 460 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 394 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਧਿਨੀਅਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਅਤੇ 13 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ 7 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੌਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਥਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵਧਾ ਕੇ 25,000 ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ, ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈਃ

08.09.2008 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਭਰੋਸੀਲਾਲ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 'ਮ੍ਰਿਤਕ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਬਿਲੈਆ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਉਹ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਭੈ ਸ਼ਰਮਾ-ਪੀਡਬਲਯੂ 9, ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ, ਨੂੰ ਨੀਰਜ ਭਾਰਗਵ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਉਸ ਦਿਨ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 9, ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੀ ਨਿਕਲਿਆ ਸੀ, ਆਖਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਘਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਐਫਆਈਆਰ 10.09.2008 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਕੱਲੀ, ਹਰੀਓਮ, ਵੀਰੂ, ਵੀਰੇਂਦਰ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਦਰਅਸਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 397 ਤਹਿਤ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

2. ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਤੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 15 ਤੱਕ ਦੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਵਜੋਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਦਾਰਥਕ ਵਸਤੂਆਂ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ, ਜੋ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨਃ

(i)ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਲੀ ਉਰਫ ਗੋਪਾਲ ਸ਼ਰਮਾ, ਸੋਨੂੰ ਉਰਫ ਸੁਨੀਲ ਅਤੇ ਹਰੀਓਮ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਭਰੋਸੀਲਾਲ ਦੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਘਰ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰੀਜ਼ ਪਾਸ ਕਰਵਾ ਕੇ ਭਰੋਸੀਲਾਲ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਸੀ?

(ii) ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਲੀ @ਗੋਪਾਲ ਸ਼ਰਮਾ, ਸੋਨੂ @ਸੁਨੀਲ ਅਤੇ ਹਰੀਓਮ ਨੇ ਭਰੋਸੀਲਾਲ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਇਰਾਦਾ ਬਣਾਇਆ ਸੀ?

(iii) ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਲੀ @ਗੋਪਾਲ ਸ਼ਰਮਾ, ਹਰੀਓਮ ਅਤੇ ਸੋਨੂੰ @ਸੁਨੀਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਭਰੋਸੀਲਾਲ ਦਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਅਤੇ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਕੱਟ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

(iv) ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਲੀ ਉਰਫ਼ ਗੋਪਾਲ ਸ਼ਰਮਾ, ਹਰੀਓਮ ਅਤੇ ਸੋਨੂੰ ਉਰਫ਼ ਸੁਨੀਲ ਨੇ ਡਕੈਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਰੂ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ, ਭਰੋਸੀਲਾਲ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸੋਨੇ ਅਤੇ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਅਤੇ ਭਰੋਸੀਲਾਲ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਣੇ ਨੇਕੀਆ ਦੇ ਦੋ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਲੁੱਟ ਲਏ?

(v) ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵੀਰੂ ਅਤੇ ਵੀਰੇਂਦਰ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕੱਲੀ ਉਰਫ ਗੋਪਾਲ ਸ਼ਰਮਾ, ਹਰੀਓਮ ਅਤੇ ਸੋਨੂੰ ਉਰਫ ਸੁਨੀਲ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਵੀਰੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ, ਕੁਸ਼ਮਾ ਨੇ ਭਰੋਸੀਲਾਲ ਦੇ ਘਰ ਲੁੱਟ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਰਚੀ ਸੀ?

(vi) ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਐਮਪੀਡੀਵੀਪੀਕੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11/13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ?

3. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨਃ

"ਸੱਟ ਨੰਬਰ 1 6x 1.5 x1 c.m. ਠੋਡੀ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ.

ਸੱਟ ਨੰ. 2 ਸੱਟ ਤੋਂ 1 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਹੇਠਾਂ 4 x 1 1⁄2 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਦਾ ਜ਼ਖ਼ਮ ਨੰ. 1.

ਸੱਟ ਨੰ. 3 6 x 3 x 2 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਦੀ ਅੱਗੇ ਵਾਲੀ ਬਾਂਹ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਜ਼ਖ਼ਮ।

ਸੱਟ ਨੰ. 4. 6 x 1 x 1 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਦਾ ਜ਼ਖ਼ਮ, ਸੱਟ ਨੰਬਰ ਤੋਂ ਸਿਰਫ 2 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਹੇਠਾਂ. 3.

ਸੱਟ ਨੰ. 5 6 x 1 x 1 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਦਾ ਜ਼ਖ਼ਮ, ਸੱਟ ਨੰਬਰ ਤੋਂ ਸਿਰਫ 2 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਹੇਠਾਂ. 4.

ਸੱਟ ਨੰ. 6 ਪੇਟ 3 "ਹੇਠਾਂ ਮਾਪ 3 x 2 x ਪੈਰੀਟੋਨਿਅਮ ਤੱਕ ਡੂੰਘਾ, ਜ਼ਖ਼ਮ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਅੰਤੜੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ" ਉੱਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮ।

4. ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕਈ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਕਾਰਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖ਼ੂਨ ਵਗਣ ਕਾਰਨ ਸਦਮਾ ਅਤੇ ਖ਼ੂਨ ਵਗਣਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ 36 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ 10.09.2008 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੌਤ ਕਤਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਚੀਜ਼ਾਂ ਉਸ ਘਰ ਦੀ ਅਲਮਾਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਗਾਇਬ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹੈ। ਪੀਡਬਲਯੂ 9, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਪੀਡਬਲਯੂ 13 ਨੇ ਸੋਨੇ ਅਤੇ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਅਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਨ। ਪਛਾਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਸਤਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀਆਂ ਸਨ। ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਬਣੀ ਇੱਕ ਹਸਲੀ (ਹਾਰ), ਇੱਕ ਜੋੜ੍ਹੀ ਮੁੰਦਰੀਆਂ ਅਤੇ ਦੋ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਿ PW13, ਜਿਸ ਨੇ ਪਛਾਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਨੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਨੂੰ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢ ਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਛਾਣ ਮੈਮੋ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ P21 ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 9 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਛਾਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। PW9 ਦੇ ਸਬੂਤ ਅਤੇ PW8 ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਆਈ ਸੀ। ਇਹ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਲਮਾਰੀ ਖੋਲ੍ਹੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਮਾਨ/ਸੋਨੇ ਦੇ ਸਮਾਨ ਖਿੰਡੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਕਤ ਸਮਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਬਣੀ ਇੱਕ ਹਸਲੀ (ਹਾਰ), ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਮੁੰਦਰੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਜੋੜ੍ਹਾ ਅਤੇ ਦੋ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਗਾਇਬ ਸਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ 3-ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 5 ਨੇ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਗੱਲਬਾਤ ਸੁਣੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਇਕੱਲਾ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਲੁੱਟ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 1, ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਉਕਤ ਗੱਲਬਾਤ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਮੁਕਰ ਗਿਆ। ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ 5 ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਦੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵੀਰੇਂਦਰ ਅਤੇ ਵੀਰੂ ਦੋਵੇਂ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਮਾਲਸ਼ ਕਰਨ ਆਉਂਦੇ ਸਨ।

ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਦੋਸ਼ੀ ਵੀਰੇਂਦਰ, ਵੀਰੂ ਅਤੇ ਕਾਲੀ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਬਾਰੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੁੱਤਰ ਪੀਡਬਲਯੂ 6 ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੱਲੀ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਘਿਓ ਵੇਚਣ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਬੈਠ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਮਾਲਸ਼ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਵੀਰੂ, ਵੀਰੇਂਦਰ ਅਤੇ ਕੱਲੀ ਆਉਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਣਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਹਰੀਓਮ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਵਰਤੀ ਗਈ ਛੁਰੀ (ਚਾਕੂ) ਕੱਲੀ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਨੋਕੀਆ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਕਾਲਾ ਰੰਗ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ, ਮਾਡਲ 5110, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਲਾਲ ਸਿਆਹੀ ਵਿੱਚ ਨੰਬਰ 97321820 ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਵੀ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। PW9 ਦੇ ਸਬੂਤ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਪਦ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਕਿ ਇੱਕ ਨੋਕੀਆ ਮੋਬਾਈਲ ਜਿਸ ਉੱਤੇ B.L. ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਲਾਲ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸੇ ਦੀ ਬੈਟਰੀ ਉੱਤੇ ਲਾਲ ਸਿਆਹੀ ਵਿੱਚ ਨੰਬਰ 97321820 ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਚੋਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਵੀਰੇਂਦਰ ਤੋਂ ਹਸਲੀ (ਹਾਰ) ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵੀਰੂ ਤੋਂ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਮੁੰਦਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜੋੜ੍ਹੀ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਚੋਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਬਿਆਨ' ਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਨੇ ਹਾਲਾਤ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਲੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ 5 ਦੁਆਰਾ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦਰਮਿਆਨ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਸੁਣੀ ਸੀ। PW7, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਰਿਕਵਰੀ ਬਿਆਨ ਦਾ ਗਵਾਹ-ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ P13 ਅਤੇ PW12 ਦੇ ਸਬੂਤ-ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਮੋਬਾਈਲ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈਃ

"ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਚੋਰੀ ਜਾਂ ਲੁੱਟ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜਿਸ਼ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਹਰੀਓਮ ਦੇ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਬਿਆਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਲੁੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਮੋਬਾਈਲ ਬਰਾਮਦ/ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਦੋਸ਼ੀ ਹਰੀਓਮ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਕੱਲੀ @ਗੋਪਾਲ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੀ ਤਿੱਖੀ ਛੁਡ੍ਹੀ (ਚਾਕੂ) ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਲੀ @ਗੋਪਾਲ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਸੋਨੂੰ ਉਰਫ ਸੁਨੀਲ ਦੇ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਬਿਆਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ' ਤੇ ਲੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਮੋਬਾਈਲ ਨੋਕੀਆ ਦੋਸ਼ੀ ਸੋਨੂੰ ਉਰਫ ਸੁਨੀਲ ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵੀਰੇਂਦਰ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵੀਰੇਂਦਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੀ ਅਤੇ ਵਰਤੀ ਹੋਈ ਹਸਲੀ (ਹਾਰ) ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉੱਤੇ

ਦੋਸ਼ੀ ਵੀਰੂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲੁੱਟੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਜੋ ਕਿ ਮੁੰਦਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜੋੜੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵੀਰੂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਰੁਕਮਣੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ-8) ਅਤੇ ਅਭੈ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-9) ਨੇ ਪਛਾਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਲੁੱਟੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚਾਰ ਜਾਇਦਾਦਾਂ, ਦੋ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ, ਇੱਕ ਹੱਸਲੀ (ਹਾਰ) ਅਤੇ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਮੁੰਦਰੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਖੰਡਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਲੁੱਟੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਲੁੱਟ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜਿਸ਼ ਰਚੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਲੀ ਉਰਫ ਗੋਪਾਲ ਸ਼ਰਮਾ, ਹਰੀਓਮ ਅਤੇ ਸੋਨੂੰ ਉਰਫ ਸੁਨੀਲ ਨੇ ਸੂਰਜ ਚਡ਼੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਕੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜਿਸ਼ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕੱਲੀ @ਗੋਪਾਲ ਸ਼ਰਮਾ, ਹਰੀਓਮ, ਸੋਨੂੰ @ਸੁਨੀਲ ਤੋਂ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਲੁੱਟੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕੱਲੀ @ਗੋਪਾਲ, ਸੋਨੂੰ @ਸੁਨੀਲ ਅਤੇ ਹਰੀਓਮ ਸੂਰਜ ਚਡ਼੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਕੇ ਲੁੱਟ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਲੁੱਟ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰਕੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਭਰੋਸੀਲਾਲ ਸ਼ਰਮਾ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਲੁੱਟ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤਿੰਨੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕੱਲੀ ਉਰਫ਼ ਗੋਪਾਲ, ਹਰੀਓਮ ਅਤੇ ਸੋਨੂੰ ਉਰਫ਼ ਸੁਨੀਲ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਤਿੰਨਾਂ ਨੇ ਲੁੱਟ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਲੁੱਟ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਭਰੋਸੀਲਾਲ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਕੱਲੀ ਉਰਫ਼ ਗੋਪਾਲ, ਹਰੀਓਮ ਅਤੇ ਸੋਨੂੰ ਉਰਫ਼ ਸੁਨੀਲ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਭਰੋਸੀਲਾਲ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਲੀ @ਗੋਪਾਲ, ਹਰੀਓਮ ਅਤੇ ਸੋਨੂ @ਸੁਨੀਲ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 460/302/34 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਲੀ @ਗੋਪਾਲ, ਹਰੀਓਮ ਅਤੇ ਸੋਨੂ @ਸੁਨੀਲ ਵਿਰੁੱਧ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 397/34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਅਪਰਾਧ ਚਾਕੂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਹਥਿਆਰ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਲੀ @ਗੋਪਾਲ ਸ਼ਰਮਾ ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ

ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਚੂੜੀ, ਜੋ ਘਾਤਕ ਅਤੇ ਤਿੱਖੇ ਕਿਨਾਰੇ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਲੀ @ਗੋਪਾਲ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ)

5. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹਰੀਓਮ ਦੇ ਨਾਲ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 394 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 397 ਕਾਲੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੱਲੀ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 397 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 34 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਧਿਨੀਅਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਅਤੇ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸਨ, ਜੋ ਹੋਰ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਨ।

6. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗਿਆਰਾਂ ਹਾਲਾਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ:

i. ਲੁੱਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਘਟਨਾ 08.09.2008 ਨੂੰ ਵਾਪਰੀ ਜਦੋਂ ਇਕੱਲੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਅੰਦਰੋਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ii. ਕਿ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ ਕਿ 09.09.2008 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਉਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਨੀਰਜ ਭਾਰਗਵ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 9 ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ 9 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਭਲਾਈ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਲਈ ਉੱਥੇ ਗਏ।

iii. ਪੀਡਬਲਯੂ 9 ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ, ਉਸ ਦਾ ਗੁਆਂਢੀ-ਫੂਲਚੰਦ ਪੌੜੀਆਂ ਤੋਂ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲਥਪਥ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਬਿਲੈਆ ਗਿਆ ਜੋ ਰਾਤ ਨੂੰ ਲਗਭਗ 11:30 ਪੀ.ਐੱਮ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਉਸੇ ਦਿਨ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 10.09.2008 ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

iv. 10.09.2008 ਨੂੰ, ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ (ਪੀਡਬਲਯੂ 3) ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਡਾਇਰੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੈੱਲ ਫੋਨ ਨੰਬਰ 9406586386, ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਵੀ ਗਾਇਬ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੈੱਲ ਫੋਨ ਨੰਬਰ 9928120429, ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਵੀ ਲਾਪਤਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ।

v. ਜਾਂਚ ਪੀਡਬਲਯੂ15 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

vi. ਪੀਡਬਲਯੂ15-(ਪੀਡਬਲਯੂ14) ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਸਾਈਬਰ ਸੈੱਲ ਤੋਂ ਚੋਰੀ ਹੋਏ ਮੋਬਾਈਲ ਸੈੱਟਾਂ ਦੇ ਕਾਲ ਵੇਰਵੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ।18.10.2008 ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਈਬਰ ਸੈੱਲ ਤੋਂ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇ। ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਦੋਸ਼ੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੱਲੀ, ਹਰੀਓਮ, ਪਰਿਹਾਰ, ਵੀਰੇਂਦਰ ਕੱਛੀ ਅਤੇ ਵੀਰੂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਦੋਸ਼ੀ ਕੱਲੀ ਤੋਂ ਚੂੜੀ (ਚਾਕੂ), ਵੀਰੇਂਦਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਹਾਰ, ਵੀਰੂ ਤੋਂ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਮੁੰਦਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜੋੜੀ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

vii. ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਨਾਕਾਮੀ/ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਲਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ।

viii. 02.11.2008 ਡੀ.ਪੀ.ਸ਼ਰਮਾ-ਪੀਡਬਲਯੂ 12, ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਸਿਮ ਨੰਬਰ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ। 97321820.

ix. ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਨੇ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ ਉੱਤੇ ਦੇਖੇ ਗਏ ਚੀਰੇ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ, ਮੌਤ ਕਤਲ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

x. 18.10.2008 ਤੋਂ 02.11.2008 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜ਼ਬਤ/ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ 10.12.2008 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਗਵਾਲੀਅਰ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਸਨ।

xi. ਘਟਨਾ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਹ ਲੁੱਟ/ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਚੋਰੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

7. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ' ਤੇ ਪੰਜ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਗੱਲਬਾਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਸੁਣਿਆ। ਉਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-1, ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਉਕਤ ਗੱਲਬਾਤ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਨੇ ਉਸ ਸੰਸਕਰਣ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਸੁਣੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅੰਤਰ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ. ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਦੀ ਕਥਿਤ ਬਰਾਮਦਗੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਇੱਕ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਨੇਕੀਆ ਲੈ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੀ ਛੱਤ ਉੱਤੇ ਲੁਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮੈਮੋ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀਃ

ਸੀਰੀਅਲ ਨੰ.	ਜਾਇਦਾਦ	ਪੈਕਟਾਂ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਦਸਤਖਤ
	ਨੋਕੀਆ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਕਾਲਾ ਰੰਗ ਪੁਰਾਣਾ ਅਤੇ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ, ਮਾਡਲ ਨੰ. 5110 ਫਿਨਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ 0188X ਨੰ. 490541/30/26305416 ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕੋਡ ਨੰ. 0502182 ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬੀ.ਐੱਲ. ਮੋਬਾਈਲ ਉੱਤੇ ਲਾਲ ਸਿਆਹੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬੈਟਰੀ ਉੱਤੇ ਨੰਬਰ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। 97321820 ਲਾਲ ਸਿਆਹੀ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। (ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ)	

8. ਫਿਰ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਾਲਤਾਂ ਦੇ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸੈੱਲ ਫੋਨ ਨੰਬਰ 9928120429 ਗਾਇਬ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਅੱਠਵੀਂ ਸਥਿਤੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ, ਸਿਮ ਨੰਬਰ 97321820, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੋਨ ਉਹ ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਰਹੱਸਮਈ ਮੈਕਸੀ ਬਾਰੇ ਵੀ ਦੱਸਿਆ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਲੱਭਤਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂਃ

"ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਭੂਰੇ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਰੇਖਾਵਾਂ ਵਾਲੀ ਚਿੱਟੇ ਰੰਗ ਦੀ ਇੱਕ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੀ ਅਤੇ ਸਲੀਵਲੈੱਸ ਮੈਕਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਹੇਠਲਾ ਹਿੱਸਾ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਐਕਸ ਪੀ-6 ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਔਰਤ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਮੈਕਸੀ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਔਰਤ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਔਰਤ ਕੌਣ ਸੀ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਲਈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ। ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਮੈਕਸੀ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ/ਜ਼ਬਤ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਕਮੀਜ਼ ਉੱਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਖੂਨ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਮੈਕਸੀ ਉੱਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੈਕਸੀ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਖੂਨ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਰੁਕਮਣੀ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੁਕਮਣੀ ਸ਼ਰਮਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-8) ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਲੀਬ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

ਜਾਂਚ ਕਰੋ ਕਿ ਉਹ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਬਿਲੋਆ ਵਿਖੇ ਘਰ/ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਕਤ ਮੈਕਸੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਮੈਕਸੀ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਤੋਂ ਘਟਨਾ ਸ਼ੱਕੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

9. ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਕਸੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ ਸਬੂਤ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵੀਰੂ, ਵੀਰੇਂਦਰ ਅਤੇ ਕੱਲੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਅਕਸਰ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਉਹ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

10. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ।

11. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 460,302 ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 394 ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਧਿਨੀਅਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਅਤੇ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਗਿਆਰਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਨੰ. 2 ਅਤੇ 3 ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਜਾਣ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਹਾਲਾਤ ਨੰ. 5 ਵੀ ਇੱਕ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਨੰ. 7, ਭਾਵ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਨਾਕਾਮੀ/ਲੱਤਾਂ ਲਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣਾ ਬੋਝ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਟੁਕੜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

12. ਹਾਲਾਤ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈਃ

ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਇਕੱਲਾ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, 6 ਚੀਰੇ ਵਾਲੇ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਦੇ ਸਦਮੇ ਅਤੇ ਖੂਨ ਵਗਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ। ਮੌਤ ਇੱਕ ਕਤਲ ਹੈ

ਵੀ। ਇੱਥੇ ਕੀਮਤੀ ਸਮਾਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਹਾਰ, ਸੋਨੇ ਦੀ ਮੁੰਦਰਾ ਅਤੇ ਦੋ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਵੀ ਗਾਇਬ ਪਾਏ ਗਏ।ਇਹ ਵਸਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕੱਲੀ ਕੋਲੋਂ ਇੱਕ ਚਾਕੂ ਬਰਾਮਦ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਛਾਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਰ ਕੀਮਤੀ ਵਸਤਾਂ, ਅਰਥਾਤ, ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਬਰਾਮਦ ਕਰ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

13. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਲੀ, ਵੀਰੂ ਅਤੇ ਵੀਰੇਂਦਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਅਕਸਰ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਲੁੱਟ/ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਬਾਰੇ ਸੁਣਨਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਥਿਤੀ ਹੈ।

ਐਪਲੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਬਿਆਨ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਇੱਕ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

14. ਪੀਡਬਲਯੂ 12 ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 01.11.2008 ਨੂੰ ਉਸ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਨੇ ਬਿਆਨ-ਪੀ 13 ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਲੁੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਮੋਬਾਈਲ ਉਸ ਦੇ ਕਮਰੇ ਦੀ ਛੱਤ 'ਤੇ ਲੁਕਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਕਰੇਗਾ। ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਲਾਫਟ ਤੋਂ ਲੁੱਟਿਆ ਮੋਬਾਈਲ ਲੈ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਜ਼ਬਤ ਮੈਮੋ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਕਰਾਸ-ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਮੋਬਾਈਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮੋਬਾਈਲ ਕਿਤੇ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਝੂਠੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੀਡਬਲਯੂ 7 ਦੀ ਜਾਂਚ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੱਲੀ ਤੋਂ ਚਾਕੂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ 15 ਤੋਂ 20 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਸੋਨੂੰ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਮੋਬਾਈਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਬਿਆਨ-ਪੀ13 ਉੱਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਹਨ [ਇਹ ਬਿਆਨ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 27 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ 'ਸਬੂਤ ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)]। ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਬਿਆਨ-ਪੀ14 ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜ਼ਬਤ ਮੈਮੋ' ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੀਡਬਲਯੂ 7 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 12 ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਿਆਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿਕਵਰੀ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਇੱਕ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਠੀਕ ਹੋਏ ਫ਼ੋਨ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਠੀਕ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਬੂਤ, ਐਪਲੈਂਟ

15 ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 3-ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹੈਃ

10.09.2008 ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਤੇਜ਼ਧਾਰ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਲਮਾਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਮਾਨ/ਸਮਾਨ ਲੈ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਦੋ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਵੀ ਲੈ ਗਏ। ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ 940655863866 ਹੈ ਜੋ ਬੀ. ਐੱਸ. ਐੱਨ. ਐੱਲ. ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸਿਮ ਜਾਂ ਤਾਂ ਡਬਰਾ ਜਾਂ ਬਿਲੋਆ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਅਸੀਂ ਇਸ ਫੋਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਫੋਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)।

ਜੋ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈਃ

ਦੂਜਾ ਫੋਨ 9920121429 ਮੇਕ ਆਫ਼ ਐੱਮ. ਐੱਨ. ਓ. ਸੀ. ਏ. ਵਰਗ ਐੱਲ. ਕੇ. ਡੀ. ਲਾਲ ਐੱਲ. ਈ. ਡੀ. ਨਾਲ ਫਿੱਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੋਬਾਈਲ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਲਾਈਟ ਸੀ। ਇਹ ਮੋਬਾਈਲ ਉਸ ਨੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬੰਬਈ ਤੋਂ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਬੰਬਈ ਆਏ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਕਰਾਸ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਬੰਬਈ ਆਏ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨੋਕੀਆ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੋਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਲਈਡੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਫੋਨ ਦਾ ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਡੀ 1 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਇਹ ਦੱਸਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਬਿਆਨ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪਿਤਾ ਕੋਲ ਦੋ ਸਿਮ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੋਡਾਫੋਨ ਦਾ ਸੀ ਜੋ ਬੰਬਈ ਤੋਂ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਅੱਗੇ ਕਰਾਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈਃ-

"ਸ਼੍ਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਰਾਸ-ਜਾਂਚ। ਏ.ਕੇ. ਸ਼੍ਰੀਤੀਆ, ਸੁਨੂ @ ਸੁਨੀਲ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਿਆ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਉਪਰੋਕਤ ਮੋਬਾਈਲ ਮੈਂ ਮਹੇਸ਼ ਗਾਹੇੜਾ ਤੋਂ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ, ਮਹੇਸ਼ ਗਾਹੇੜਾ ਬੰਬਈ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਬਾਂਦਰਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਉਸੇ ਦੀ ਈ. ਐੱਮ. ਆਈ. ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੈਂ ਅੱਜ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸ ਦੀ ਰਸੀਦ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਮੋਬਾਈਲ ਮੈਨੂੰ ਮਹੇਸ਼ ਗਾਹੇੜਾ ਨੇ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਉਹ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਦੇ ਕਈ ਸੈੱਟਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੌਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਕੋਲ ਨੋਕੀਆ ਈ. ਐੱਮ. ਆਈ. ਨੰਬਰ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਸੀ, ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਾਂਗਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਨਾ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਰਸੀਦ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ।

16. ਪੀਡਬਲਯੂ9 ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੁੱਤਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹੈਃ

ਮੋਬਾਈਲ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਐਂਟੀਨਾ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਮੋਬਾਈਲ ਦੀ ਬੈਟਰੀ ਉੱਤੇ ਲਾਲ ਸਿਆਹੀ ਵਿੱਚ A-9406586386 ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਮੋਬਾਈਲ ਉੱਤੇ ਪਿੱਛੇ ਵੱਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ 'BL' ਅਤੇ ਲਾਲ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਾਲ ਨੰਬਰ 97321820 ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ 8 ਤੋਂ 10 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਕੁਝ ਚੀਜ਼ਾਂ ਚੋਰੀ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦਿਨ ਤੱਕ ਮੋਬਾਈਲ ਚੋਰੀ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਗਏ। ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਚਲਾ ਗਿਆ।

ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਮੋਬਾਈਲ 3 ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬੰਬਈ ਆਇਆ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਇਕੱਲਾ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਹੁਣ ਪੀਡਬਲਯੂ9 ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਬੈਟਰੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਨੰਬਰ ਨਾਲ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਹੈ।

17. ਪੀ.ਡਬਲਿਊ 8 ਮਾਂ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਗਲੇ ਦਿਨ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਮਰਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਲਮਾਰੀ ਖੋਲ੍ਹੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਖਿੰਡੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨੋਕੀਆ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਮੁੰਦਰੀਆਂ ਅਤੇ ਦੋ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਚੋਰੀ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਚੋਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਾਲੀ ਉਰਫ ਗੋਪਾਲ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ 11 ਜਾਂ 12 ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਚੋਰੀ ਹੋਏ ਸਮਾਨ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ, ਅਲਮਾਰੀ ਖੋਲ੍ਹੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਖਿੰਡੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਫਿਰ, ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਚੋਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੋਰੀ ਹੋਏ ਸਮਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਹ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਘਟਨਾ ਦੇ 8 ਤੋਂ 10 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਸਾਮਾਨ ਚੋਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਝੂਠੀ ਕਹਾਣੀ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 9-ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਹੇਠਲੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਉਸ ਦਿਨ ਅਲਮਾਰੀ ਵੇਖੀ ਸੀ। ਬਾਹਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਕੁਝ ਚੋਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਚੋਰੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। 8 ਤੋਂ 10 ਦੇ ਬਾਅਦ

ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਕੁਝ ਚੀਜ਼ਾਂ ਚੋਰੀ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ।

18. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਫੋਨ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਮੈਮੋ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈਃ

ਨੋਕੀਆ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਕਾਲਾ ਰੰਗ ਮੋਡ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਨੰ. 5110, ਫਿਨਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਖਾਸ ਨੰਬਰ, ਕੋਡ ਨੰਬਰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 0502182 ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੋਬਾਈਲ ਉੱਤੇ ਲਾਲ ਸਿਆਹੀ ਵਿੱਚ ਬੀ. ਐਲ. ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬੈਟਰੀ ਉੱਤੇ 97321820 ਨੰਬਰ ਲਾਲ ਸਿਆਹੀ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

19. ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੋਨ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦਾ ਨੰਬਰ 9920121429 ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੈੱਲ ਫੋਨ ਨੰਬਰ 9928120429, ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਦੁਆਰਾ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਗਾਇਬ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਏ. ਐਸ. ਆਈ. ਡੀ. ਪੀ. ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ 02.11.2008 ਨੂੰ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਸਿਮ ਨੰਬਰ 97321820 ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕਿ ਇਕ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਸਿਮ ਨੰਬਰ 97321820 ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਫੋਨ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ' ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਰਿਕਵਰੀ ਮੈਮੋ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਦੀ ਬੈਟਰੀ 'ਤੇ 97321820 ਨੰਬਰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਨੰਬਰ, ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੰਬਰ 9920121429 ਹੈ।

20. ਆਸ਼ੀਸ਼ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਮਕਰੰਦ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

" "28. ਸਾਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਐਮਿਕਸ ਕਿਊਰੀ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਸਾਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਛਾਣ ਸਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਈ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਸਬੂਤ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 15,16 ਅਤੇ 28, ਕਿ ਪਛਾਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਸਮਾਨ ਗਹਿਣਿਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਏ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

21. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਦੋ ਮੋਬਾਈਲ ਪਛਾਣ ਲਈ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੀਡਬਲਯੂ 9 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ 13 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਛਾਣ ਵਿੱਚ,

[1] (2019) 3 ਐੱਸ ਸੀ ਸੀ 770

ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ ਸਨ।

22. ਮੋਬਾਈਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਦਾ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸੀ? ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 114 ਉਦਾਹਰਣ (ਏ) ਦੇ ਨਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

114. ਅਦਾਲਤ ਕੁਝ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਮੰਨ ਸਕਦੀ ਹੈ। - -

ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤੱਥ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਮੰਨ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਸੋਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਘਟਨਾਵਾਂ, ਮਨੁੱਖੀ ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਆਮ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਖਾਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ

ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਮੰਨ ਸਕਦੀ ਹੈ-

(ਏ) ਚੋਰੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਚੋਰੀ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਹੈ, ਉਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਚੋਰ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਸਾਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਚੋਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ।

23. ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੁੰਦਰ ਲਾਲ ਉਰਫ ਸੁੰਦਰ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ 2 ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੋਵੇਂ ਇਕੱਠੇ ਵੇਖੇ ਗਏ ਸਨ। ਕਥਿਤ ਕਤਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੋਸ਼ੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ/ਵੇਚਣ ਲਈ ਲੈ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਗਹਿਣੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ ਗਹਿਣੇ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਉਸੇ ਦਿਨ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਆਇਆ ਜਿਸ ਦਿਨ ਕਥਿਤ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਸਹੀ ਸੀ।

24. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸੰਵੰਤ ਖਾਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਮਹੰਤ ਗਣੇਸ਼ ਦਾਸ, ਜੋ ਇੱਕ ਅਮੀਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਪਾਲਜੀ ਦੇ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਾਏ ਗਏ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਲੁੱਟ-ਖੋਹ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਡੱਬੇ ਅਤੇ ਅਲਮਾਰੀ ਖੋਲ੍ਹੀ ਗਈ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਕਿਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਾਰਾ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸੋਨੇ ਦੀ ਖੰਟੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਦੱਬੀ ਹੋਈ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਇਕ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਇੱਕ ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਪਲੇਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੁਝ ਹਾਲਾਤ ਸਨ ਜੋ

[2] ਏ ਆਈ ਆਰ 1954 ਐਸ ਸੀ 28

[3] ਏ ਆਈ ਆਰ 1956 ਐਸ ਸੀ 54

ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਕੱਲੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਦੋ ਅਨੁਛੇਦ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆਃ

"ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਦੋ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਅਣਜਾਣ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਇਕੱਲੇ ਹਾਲਾਤ ਤੋਂ, ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ ਏ ਤੋਂ ਧਾਰਾ 114 ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਚੋਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ ਜਾਂ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ, ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਚੋਰੀ ਅਤੇ ਕਤਲ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਹੋਏ ਸਨ।

XXX XXX XXX

ਇੱਥੇ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਡਕੈਤੀ ਅਤੇ ਕਤਲ ਇੱਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਸਨ। ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਿਆ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਰਾਤ ਦੇ ਕਿਸ ਸਮੇਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਸਨ। ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮਹੰਤ ਅਤੇ ਗਣਪਤੀਆ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਬੀਯੂਮੋਂਥ, ਸੀ. ਜੇ. ਅਤੇ ਸੇਨ ਜੇ. ਇਨ-ਭੀਖਾ ਗੋਬਰ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ, ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1943 ਬੋਮ 458 (ਬੀ) ਨੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕਤਲ ਦੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਤੇ ਸਨ, ਇਸ ਅਨੁਮਾਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

XXX XXX XXX

ਸਾਡੇ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਕੀ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਬੂਤ ਚੋਰੀ ਹੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਲਾਤ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਚੋਰੀ ਅਤੇ ਕਤਲ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਚੋਰੀ ਹੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼ੱਕ ਸਬੂਤ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

25. ਬੈਜੂ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ [4] ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆਃ

[4]ਏਆਈਆਰ 1978 ਐਸਸੀ 522

"14. ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 114 ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੋਰੀ ਹੋਈ ਵਸਤੂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਤਰੀਕਾ, ਇਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਬਾਰੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ, ਇਸ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਦਾ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ, ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਲੰਬਾਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਕ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵੇਲੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਕੇਸ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

26. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ 5 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆਃ

"11. ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਫਲ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ, ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਲਈ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਅਧਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਧਿਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ ਉਹ ਅਸਲ ਅਪਰਾਧੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਇਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਿਧਾਂਤ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਧਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਦਾ ਲੇਖਾ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਸ ਦੀ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ, ਸਵੈ-ਭੜ੍ਹਕਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਧਿਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਾਜਬ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਨਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਤਾਕਤ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਜੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਅੰਤਰਾਲ ਕਾਫ਼ੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਨੁਮਾਨ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ' ਤੇ ਜੇ ਮਾਲ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਮ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਹੱਥ ਬਦਲਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਆਦ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਤਲ ਅਤੇ ਡਕੈਤੀ ਦੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਏ ਹਨ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਈਅਰਭਦਰੱਪਾ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ [(1983) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 330:1983 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 447] ਇੱਕ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬਚੰਮਾ ਦੀ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ

[5]ਏਆਈਆਰ 2001 ਐਸਸੀ 2342

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀਃ (ਪੈਰਾ 13)

"ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਤਲ ਅਤੇ ਡਕੈਤੀ ਇੱਕ ਹੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਅਟੁੱਟ ਹਿੱਸੇ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 114 ਦੇ ਇਲਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਬਲਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜੋ ਉਸੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ।

ਪੀਡਬਲਯੂ 5, ਜਿਸ ਨੇ ਇੰਸਪਾਇਰੇਟਰੀ ਕਨਵਰਸੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ

27. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 5 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਤਾਕਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੀਡਬਲਯੂ 5 ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਬੂਤ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਚੋਰੀ/ਡਕੈਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਇਕਲੌਤੀ ਗਵਾਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੀ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਅਤੇ ਮੋਹਨ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਵੀਰੇਂਦਰ ਕੁਸ਼ਵਾਹਾ (ਵੀਰੇਂਦਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ) ਦੇ ਘਰ ਵੀਰੇਂਦਰ, ਵੀਰੂ ਧੀਮਰ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬੈਠ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਵੇਖਿਆ। ਜਦੋਂ ਉਹ (ਪੀਡਬਲਯੂ 1, ਪੀਡਬਲਯੂ 5) ਗੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤੋਂ ਲੰਘੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਹ ਥੋੜ੍ਹਾ ਅੱਗੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਗੁੰਡੇ/ਬਦਮਾਸ਼ (ਬਦਮਾਸ਼) ਬਾਹਰੀ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਆਓ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਸੁਣੀਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁਣਿਆ, ਵੀਰੇਂਦਰ ਕੁਸ਼ਵਾਹ ਅਤੇ ਵੀਰੂ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਭਰੋਸੀਲਾਲ ਇੱਕ ਬੁੱਢਾ ਆਦਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਪੈਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਕੱਲਾ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਅਤੇ ਵੀਰੂ ਇੱਥੇ ਹੀ ਰਹਿਣਗੇ। ਕਾਲੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹਰੀਓਮ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਉੱਥੋਂ ਚਲੇ ਗਏ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੇ ਭਰੋਸੀਲਾਲ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਗੁੰਡੇ ਸਨ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਭਰੋਸੀਲਾਲ ਦੇ ਪੁੱਤਰ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਅਭੈ ਹੈ, ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ। ਕਰਾਸ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਘਰ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਗੁੰਡੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। 16ਵੇਂ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਆਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੱਸੀਆਂ। ਉਸ ਨੇ ਖੁਦ ਥਾਣੇ ਜਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸਾਰੇ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ) ਨੂੰ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। 16.10.2008 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਥਾਣੇ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਤਿੰਨੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬੈਠੇ ਸਨ। [ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪੀਡਬਲਯੂ-12 ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ 01.11.2008 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ] ਉਸ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ

ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਤਿੰਨ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਐਸ. ਆਈ. ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਸਵਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਸੀ। ਤਿੰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਤੇ ਤਿੰਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਦੋਂ ਮਿਲੀ ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ 16.10.2008 ਤੋਂ 8 ਤੋਂ 10 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਹੈ। ਫਿਰ, ਉਹ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਆਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪੁਲਿਸ ਉਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਉਸ ਨੇ ਵੀਰੇਂਦਰ ਅਤੇ ਵੀਰੂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਦੱਸੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਬਾਹਰੀ ਜਾਪਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀਰੇਂਦਰ ਦੇ ਘਰ ਬੈਠੇ ਸਨ, ਕੀ ਉਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਗਲਤ ਨਾਮ ਲੈ ਕੇ ਬੋਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੀਰੇਂਦਰ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰੋਸ਼ਨੀ ਸੀ। ਉਸੇ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਖਿੰਡ ਗਈ ਸੀ।

28. ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵਸਤੂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਉਸ ਉੱਤੇ ਚੋਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, (ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਤਲ) ਟੈਸਟ ਕੀ ਹਨਃ

i. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਰੀ ਅਤੇ ਕਤਲ ਇੱਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਹਾਲਾਤ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਚੋਰੀ ਅਤੇ ਕਤਲ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਚੋਰੀ ਹੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਤਲ ਸੀ [ਸੰਵੰਤ ਖਾਨ (ਉਪਰੋਕਤ ਦੇਖੋ)];
ii. ਚੋਰੀ ਹੋਈ ਵਸਤੂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ;
iii.ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਤਰੀਕਾ;
iv. ਇਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਬਾਰੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ;
v. ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਸੀ;
vii.ਇਸ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ; ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਲੰਬਾਈ;
viii. ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਇਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਜਾਂ ਹੋਰ [ਬੈਜੂ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇਖੋ]।

29. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਟੈਸਟਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲੱਭਦੇ ਹਾਂਃ

ਸੋਨੂੰ @ਸੁਨੀਲ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਰਾਜ [ਕੇ. ਐੱਮ. ਜੋਸਫ, ਜੇ.]

I. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਮੋਬਾਈਲ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਆਇਆ। ਉਸ ਕੋਲ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ 'ਸੀਆਰਪੀਸੀ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

II.ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਰਿਕਵਰੀ 02.11.2008 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ 08.09.2008 ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦਾ ਅੰਤਰਾਲ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ 01.11.2008, ਰਿਕਵਰੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ;

III.ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵਸਤੂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਸੀ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦੁਆਰਾ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿਮ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਫੋਨ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਜੋੜ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਵੀ ਆਮ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਮੋਬਾਈਲ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਸਿਮ ਨਾਲ ਲੈਸ ਕਰਨ ਲਈ;

IV. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਛਾਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਬੂਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਵੇਖ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ;

V. ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਦਿੱਖ ਵਾਲੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

30. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਉੱਤੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਡਕੈਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜਿਸ਼ ਰਚੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 34 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੱਖ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਆਤਮਾ, ਅਤੇ ਉਹ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਇਰਾਦਾ ਜਾਂ ਸਾਂਝਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਇਰਾਦਾ ਉਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ, ਪਰ ਖੋਜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਚਾਕੂ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ-ਕੱਲੀ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕਿਆ ਅਤੇ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਚਾਕੂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਰਨ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸੈਕਸ਼ਨ ਸਮੇਤ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਸਿਰਫ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਬਰਾਮਦਗੀ ਖੁਦ ਸ਼ੱਕ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। -

"9. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਦਾ ਕੰਮ ਅਜਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਆਮ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰੇਕ ਭਾਗੀਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਮ ਇਰਾਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸਲ ਅਪਰਾਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਹੀ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ".....।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ)

31. ਅਰੁਣ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਬਾਈ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ, ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ 7 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ, ਉਸ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕਤਲ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਰਮ ਪਾਲ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ 8 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਟੈਸਟਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 14 ਅਤੇ 15 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

"14. ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਯੋਜਨਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਮਾਮੂਲੀ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵੱਡੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਝ ਵਿੱਚ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਸਮਝ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਆਚਰਣ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਪਰ ਆਚਰਣ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸ਼ੱਕ ਲਈ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਾ ਛੱਡੀ ਜਾਵੇ।

15. ਪ੍ਰਤੱਖ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰਵ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰ ਕੰਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਚਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ

[6] ਏ. ਆਈ. ਆਰ 1975 ਐਸ. ਸੀ. 179

[7] 2008 (15) ਐਸਸੀਸੀ 501

[8] 1978 (4) ਐਸਸੀਸੀ 440

ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹਰ ਉਸ ਕੰਮ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਆਖਰਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਜਾਂ ਹੋਰ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਝਗੜੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਅਪਰਾਧੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਆਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਆਚਰਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਸਾਥੀ ਜਾਂ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਅਪਰਾਧੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ)

32. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਆਮ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਬ੍ਰਿਜਲਾਲ ਪੀ. ਡੀ. ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਸਿਨਹਾ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ 9.1998 (5) ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 699:

"11..... ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੰਮ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦੂਜੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਭਰੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੰਮ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਸਬੂਤ, ਬੇਸ਼ਕ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਸਿਰਫ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਨੁਮਾਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਸਿਰਫ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇੱਕ ਆਮ ਇਰਾਦਾ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕੰਮ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਣਗੇ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਲਈ। ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ, ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਕੰਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਕਲੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਮਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ। ਜੇਕਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ, ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਉਕਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ...."

[9]1998 (5) ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 699

33. ਗਿਰਿਜਾ ਸ਼ੰਕਰ ਬਨਾਮ ਯੂ ਪੀ 10 ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

"9..... ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ, ਭਾਵੇਂ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਹਾਲਾਤ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਜਾਂ ਮਨ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪਲ ਦੀ ਕਾਹਲੀ 'ਤੇ; ਪਰ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ' ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।…"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ)

34. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੰਬਰ ਬਾਰੇ ਵਿਸੰਗਤੀ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੀਡਬਲਯੂ5 ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੈ। ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 5 ਦੇ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਰਿਕਵਰੀ' ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਲੜੀ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪੀ ਡਬਲਯੂ 5 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਹੋਰ ਤਿੰਨ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਵੀਰੂ, ਕਾਲੀ ਅਤੇ ਵਰਿੰਦਰ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਕੋਈ ਟੈਸਟ ਪਛਾਣ ਪਰੇਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਗੱਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਪੀਡਬਲਯੂ 5 ਨੇ ਪਦ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

35. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਸੋਚਣ ਵੱਲ ਝੁਕਾਅ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਾਂਡ ਡਿਸਚਾਰਜ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ

[10.] 2004 (3) ਐਸਸੀਸੀ 793

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Advocate Shifa Kler